

SUOJELE ELÄINTÄ -työpaja

Ikoneissa esiintyy paljon eläimiä. Ne liittyvät usein ikoneihin kuvattujen pyhien elämään. Eläin voi olla myös jonkun pyhän henkilön symboli eli vertauskuva, kuten kotka on Johannes Kastajan. Paljon eläimiä on kuvattuna myös villieläinten ystävän, pyhän Blasioksen ikoniin, ja Adam nimeää eläimet -ikoniin. Jumala toi eläimet ensimmäisen ihmisen, Aadamin eteen ja antoi tämän nimetä ne.

Yhteys luontoon on tärkeä osa ikonimaalausta. Ikonit maalataan luonnonväreillä puupohjalle ja niissä kuvataan eläinten lisäksi myös luontoa - puita ja kukkia.

Ympäristöasioiden huomioiminen on erottamaton osa kirkon toimintaa. Ihminen on osa luomakuntaa: hän on eläinten ja kasvien kumppani. Ihmisen pitää suojella ja arvostaa luontoa. Kotieläimille on omat tärkeät juhlapäivänsä ja siunauksensa.

Lukekaa yhdessä legenda pyhästä Gerasimos Jordanielaisesta.

Menkää pareittain tai sopivissa pienissä ryhmissä kiertämään museon näyttelyä. Kuinka monta eri eläintä löydätte museon esineistä, ikoneista ja tekstiileistä? Lohikäärmeen nyt ainakin...

Saatte mukaan paperin, jossa on lueteltu eri eläimiä. Laittakaa ruksi löytämänne eläimen kohdalle. Olkaa tarkkana – kaikkia paperissa mainittuja eläimiä ei löydy museosta! Oikeat vastaukset löytyvät kirjekuoresta tehtävälaatikosta.

Piirrä eläin, jota haluaisit suojella / joka mielestäsi kaipaa suojelua. Mieti, millä tavalla valitsemaasi eläintä voitaisiin suojella ja sen elinolosuhteita parantaa? Käykää yhdessä läpi valmiit työt – jokainen esittelee oman eläimensä ja ajatuksensa sen suojeluun.

GERASIMOS JORDANIALAINEN

Eräänä päivänä Jordanin rannalla munkki Gerasimosta vastaan tuli leijona, joka valitti jalkaansa kovasti karjuen kivusta. Peto näytti kipeätä jalkaansa vanhukselle. Leijonan kypälään oli mennyt piikkipensaan piikki. Vanhus istuutui ja otti piikin pois, puhdisti haavan, sitoi sen ja päästi leijonan menemään. Peto oli saamastaan avusta niin kiitollinen, ettei halunnut lähteä vanhuksen luota pois, vaan seurasi häntä kaikkialle. Vanhus ruokki leijonaa antamalla sille leipää ja vihanneksia.

Leijonan piti paimentaa vanhuksen aasia, jonka tehtävänä oli kantaa juomavettä Jordanilta. Eräänä päivänä aasi ja leijona joutuivat erilleen toisistaan. Alueella kameleilla liikkunut miesjoukko löysi aasin ja vei sen mukanaan. Leijona palasi vanhuksen luo murheellisena ja Gerasimos luuli leijonan syöneen aasin. Vanhus laittoi vuorostaan leijonan suorittamaan vedenhaun. Myöhemmin samaiset miehet liikkuivat alueella aasi mukanaan ja törmäsivät leijonaan. Nähdessään leijonan he pakenivat. Leijona tunsu aasin, juoksi sen luo, otti tapansa mukaan suuhunsa sen riimun ja lähti viemään sitä. Leijona iloitsi ja palasi vanhuksen luo luostariin.

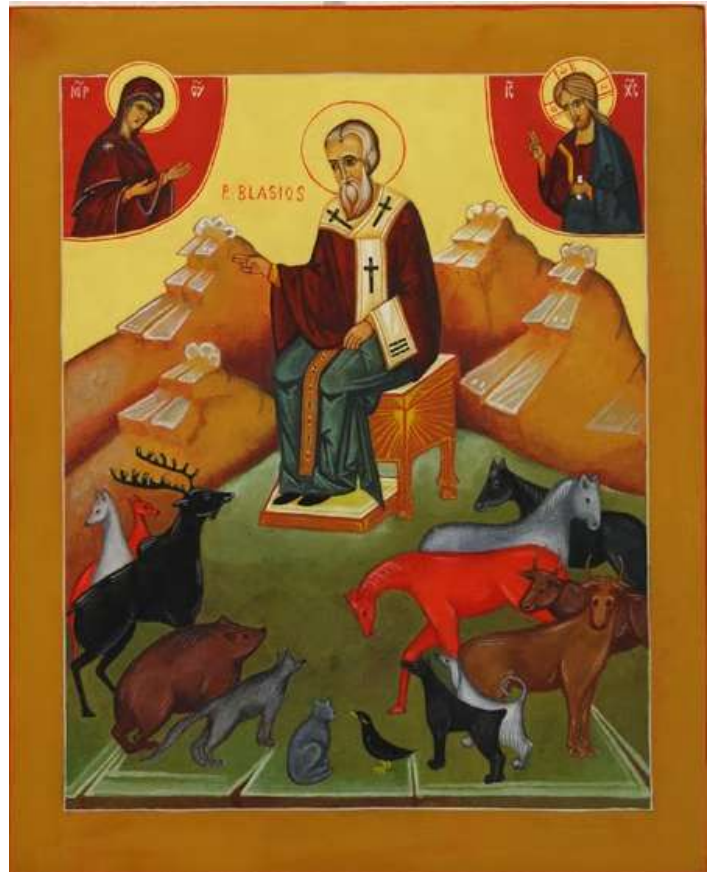
Pyhittäjä, munkki Gerasimos kuoli vuonna 475, yli 1500 vuotta sitten. Hänen kuolemansa hetkellä leijona ei ollut luostarissa. Leijona etsiskeli Gerasimosta kaikkialta. Leijona ei rauhoittunut, kieltäytyi syömästä ja karjui surkeasti. Vanhuksen oppilaat koettivat selvittää sille vanhuksen kuolleen ja munkki Sabbatios johdatti leijonan pyhän Gerasimoksen haudalle. Nähdessään vanhuksen haudan leijona löi päänsä maahan, karjui ja kuoli haudalle.

Teksti: rovasti Johannes Karhusaari, Ikonimaalari-lehti 1/2014

BLASIOS

Pyhä Blasios oli eläinten suojelija ja villieläinten ystävä. Karjalassa hänet tunnettiin myös kotieläinten suojelijana. Hän asui luolassa erämaassa. Kerrotaan, että hän seurusteli villieläinten kanssa ja paransi jopa näiden sairauksia. Ikonissa pyhä Blasios on kohottanut kätensä siunatakseen eläimiä.

AADAM

Jumala antoi ensimmäisen ihmisen, Aadamin nimetä eläimet ja linnut, jotka hän toi tämän eteen. Ikonin nimi on "Adam nimeää eläimet".

FRANCISCUS ASSISILAINEN

Eläinten viikko järjestetään joka vuosi 4. - 10. lokakuuta. Viikon ensimmäinen päivä on Maailman eläinten päivä ja eläinten suojeluspyhimyksen Franciscus Assisilaisen muistopäivä. Franciscus Assisilainen on luonnon ja eläinten suojelupyhimys.

SERAFIM SAROVILAINEN

Pyhä Serafim Sarovilainen asui vuosikausia erakkona metsässä. Eläimet sopeutuivat häneen. Monet pyhiinvaeltajat näkivät hänen syöttävän karhua.

SERGEI RADONEZHILAINEN

Pyhittäjä Sergei Radonezhilainen oli petoeläinten ystävä. Karhu vieraili usein pyhittäjän luona, joka antoi tälle omat ruokansa.

MARIA EGYPTILÄINEN

Pyhä Maria Egyptiläinen eli erämaassa villieläinten kanssa. Munkkivanhus Zosima löysi Marian vainajana, jota ystävällinen leijona vartioi. Leijona auttoi Zosimaa kaivamaan Marialle haudan.

GEORGIOS VOITTAJA

Suurmartyyri Georgios Voittaja kuvataan ikoneissa taistelussa lohikäärmettä vastaan. Legendan mukaan Georgios pelasti prinsessan, joka oli määrää uhrata kaupungin lähistöllä asustavalle kauhealle lohikäärmeelle. Tavallisesti ikoniin maalataan myös prinsessa ja torniin hänen vanhempansa.

PROFEETTA JOONA

Joonaa sai Jumalalta vaikean tehtävän. Joonaa ei suostunut Jumalan kutsuun, vaan päätti paeta merten yli. Laiva joutui myrskyn kouriin ja Joonaa meren armoille. Pelottavista tapahtumista huolimatta Jumala ei jättänyt Joonaa pulaan. Myrsky tyyntyi ja iso valas hotkaisi Joonan suihinsa. Joonaa oli valaan vatsassa kokonaiset kolme päivää. Hän pääsi vihdoinkin pois valaan vatsasta rukoiltuaan Jumalalta apua.

EVANKELISTOJEN SYMBOLIT

Raamatussa, Uudessa testamentissa on neljä evankeliumia. Ne kaikki kertovat samasta asiasta: Jeesuksesta Kristuksesta. Sana *evankeliumi* merkitsee ilosanomaa Jeesuksesta. Evankeliumien kirjoittajat ovat Matteus, Markus, Luukas ja Johannes. Taiteessa ja ikonitaiteessa heistä käytetään symboleja eli vertauskuvia. Matteusta kuvaa enkeli tai siivekäs ihminen, Johannesta kotka, Luukasta härkä ja Markusta leijona.

Matteus aloittaa evankeliuminsa kertomalla Jeesuksen ihmiseksi tulemisesta. Hän kuvaa Jeesuksen sukuun Abrahamista asti. Siksi enkeli tai siivekäs ihminen on Matteuksen symboli.

Markuksen evankeliumi alkaa kuvauksella Johannes Kastajasta, jonka ääni huutaa autiomaassa: "Raivatkaa Herralle tie, tasoittakaa hänelle polut!" Leijona - erämaassa ärjyvä eläin - on tämän vuoksi Markuksen symboli.

Luukas aloittaa evankeliuminsa kertomalla Sakariaasta, joka toimi pappina Jerusalemin temppelissä. Temppelin alttarilla uhrattiin eläimiä, varsin usein myös härkiä. Härästä on tullut Luukkaan symboli.

Johanneksen evankeliumi alkaa kuvauksella Sanasta, joka oli Jumalan luona. Kotka kohoaa korkeuksiin. Samoin Johanneksen kuvauksissa henki kohoaa korkeimpiin taivaallisiin kerroksiin. Sen vuoksi kotka on Johanneksen symboli.

Tutustukaa museon näyttelyyn – mistä erilaisista esineistä ja teksteilleistä löytyy evankelistat symboleineen?

Osaatko sanoa, kenen evankelistan jouluevankeliumi on tutuin ja eniten luettu?

Vastaukset:

Ikonit

Alttarievankeliumikirjat

Antiminssit

Hautakuvat

Luukkaan evankeliumi